

Papadopoulos'un Ardından...

Turgut Turhan

Papadopoulos'tan çok daha yumuşak bir görünüm sergilemesine rağmen Hristofyas'ın da soruna olan yaklaşımı aynıdır: Kıbrıs Cumhuriyeti'nden anlaşılması gereken Rumlarla iç içe geçmiş olan, bir "Rum devleti" olarak bilinen ve Türklerle iki devlet temelinde paylaşılmamış olan Kıbrıs'tır.

Yunanistan'ın 1829 yılında bağımsızlığına kavuşması ve özellikle 1844 yılında "Megali İdea"yı devlet felsefesi olarak benimsemesi, başta Kıbrıs Rumları olmak üzere, Yunanistan dışında yaşayan tüm Rum-Ortodoksların tarihinde bir dönüm noktası oluşturmuştur. Zira Yunanistan'ın Megali İdea'yı bir devlet felsefesi olarak kabul etmesiyle birlikte, başta Kıbrıslı Rumlar olmak üzere, neredeyse dünya üzerindeki tüm Rumlar, kendilerinin "Büyük Helen Devleti"nin sınırları içine alınmasını istemişlerdir.

Kıbrıslı Rumların, Kıbrıs Adası'nın Büyük Helen Devleti'nin sınırlarına katılması özlem ve isteği, yani bilinen tabiriyle "Enosis" talepleri daha 1828'lerde başlamış ve milliyetçi Rum burjuvazisinin gelişmesine paralel olarak bugünlere kadar gelmiştir. Bu bağlamda Kıbrıs'ın Yunanistan'la birleşmesi özlem ve isteği Kıbrıslı Rumlar için "gerçekliği tartışılmaz bir tabu" olarak kabul edilmiş ve tartışılan sadece Enosis'in gerçekleştirilmesinin "yöntemi" olmuştur.

Ama şurası bir gerçektir ki, "yöntem" konusunda kendi aralarında anlaşamayan ve hatta zaman zaman Yunanistan'la da uyuşmazlığa düşen Kıbrıslı Rum yöneticiler, değişen uluslararası siyasi koşullara göre Enosis özlemlerini açık veya kapalı olarak sürdürmüşler ve yaptıkları Enosis milliyetçiliği ile de Kıbrıs sorununu bugünlere taşımışlardır.

Başta Makarios olmak üzere Enosis eğitim ve terbiyesi almış olan hiçbir Kıbrıslı Rum yönetici, 1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasını hazmedememiştir. O zamana kadar basit bir azınlık olarak gördükleri Kıbrıs Türkleriyle siyasi eşitlik temelinde ortak bir devlet kurmak, yüz yıldır Yunanistan'la birleşme hülyası peşinde koşan Makarios ve arkadaşları tarafından "çok aşağılayıcı" bir durum olarak kabul edilmiştir. Bu nedenle Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmuş olması Makarios'u ülküsünden caydırmamış ve Makarios, daha cumhuriyeti kuran antlaşmaları imzalarken, bu antlaşmaları yıkma peşine düşmüştür.

Kıbrıs'ın "varoluşundan beri bir Helen adası olduğunu, Helen kalacağını, adayı Helen ve bölünmemiş bir şekilde devraldıklarını, öyle muhafaza edeceklerini ve Yunanistan'a da bölünmemiş olarak devredeceklerini" söyleyen Makarios, bu amacını gerçekleştirmek için en yakın çalışma arkadaşlarını da aynı ülküyü savunan kişiler arasından seçmişti: Glafkos Klerides, Polikarpos Yorgacis ve Tassos Papadopoulos... Her üç isim de genç, su katılmamış Helen milliyetçisi ve komünizm karşıtı heyecanlı kişilerdi.

Bu üçlüden İçişleri Bakanlığı yapmış olan Yorgacis, Enosis yolunda teori üretmekten ziyade, olası bir "silahlı mücadele"nin altyapısını sağlamaya yönelik çalışmalarda bulunmuş ve Türkleri imha etme planı olarak da bilinen meşhur "Akritas Planı"nın hazırlayıcıları arasında yer almıştır. Yorgacis 1970'te öldürülmüştür. "Makarios Üçlüsü"nü geri kalan iki üyesi, yani Papadopoulos ve Klerides ise özellikle 1974'ten sonra Kıbrıs sorununun çözümü konusunda ciddi görüş ayrılıklarına düşmüş olmalarına rağmen, Kıbrıs'ın kaderinde çok daha önemli rol oynamaya devam etmişlerdir. Ancak bunlardan Papadopoulos'un siyasi hayatına ve Kıbrıs sorununa olan yaklaşımına bakıldığında, adı EOKA, katliamlar, kara para aklama, rüşvet, Miloseviç, Saddam ve PKK ile anılan bu Rum liderin Kıbrıs'ın kaderini olumlu değil, olumsuz yönde etkilediğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Öncelikle şunu söylemek gerekir ki, Papadopoulos gerçek bir Türk düşmanı idi ve bu düşmanlığını açıkça sergilemekten de kaçınmıyordu.

Nitekim AKEL politbüro üyesi olan Ziartides'in 2003 yılında Papadopoulos için dile getirdiği, "Onun Türklere nefreti hastalık boyutunda... O, Türklerle ilgili konularda hasta bir ırkçıdır... Tassos olduğu sürece Kıbrıslı Türklerle bir uzlaşmaya varılması tamamen imkânsızdır" sözleri, Papadopoulos'un Türklere olan nefretini açıkça ortaya koymaktadır. Kaldı ki Akritas Planı'nın da her ne kadar Yorgacis tarafından hazırlandığı dile getiriliyorsa da Klerides, planı asıl hazırlayanın Tassos olduğunu açıkça ifade etmiştir. Nitekim Papadopoulos da kendi hazırladığı bu plana güvenerek, Türkiye'nin Kıbrıs karasularını ihlal etmesi halinde adadaki tüm Türkleri 1 saat 45 dakika içinde "temizleyeceklerini" açıklamaktan çekinmemiştir. Bir EOKA mensubu olan ve "Defkalion" kod adıyla "temizlik harekâtları"na katılan Papadopoulos'tan zaten başka bir davranış biçimi beklenemezdi! Nitekim "Türk düşmanlığı" sayesinde Makarios'un yanında Grivas'ın da güvenini kazanan Papadopoulos, önce EOKA'nın Lefkoşa bölge komutanlığına, daha sonra da "Kıbrıs Mücadelesi Siyasi Komitesi (PEKA)" örgütünün sorumluluğuna getirilmiştir. PEKA'nın görevi propaganda ve sivil toplum kuruluşlarını denetlemektir. Diğer bir ifadeyle PEKA, Enosis mücadelesine karşı çıkan Rum-Türk "hain ve komünistleri"ne " ihanetlerinin" bedelini ödeten bir örgüt idi. Bu bağlamda Papadopoulos sadece Türk düşmanlığı ile yetinmemiş ve çok sayıda "Rum hainin!" de kanına girmişti.

Kıbrıs sorununa kapsamlı çözüm bulunmasına yönelik görüşmeler, KKTC Cumhurbaşkanı Talat ile GKRY Devlet Başkanı Hristofyas arasında sürmektedir. Ancak Papadopoulos'tan Hristofyas'a Helen milliyetçilerinin Kıbrıs sorununa bakış açısında bir değişiklik olmuş mudur? "Yoldaş Hristofyas"ın açıklamalarına bakıldığında bu soruya olumlu bir yanıt verebilmek pek mümkün değildir.

Zira Hristofyas ısrarla, "yapılması olası bir antlaşmayla kurulacak olan devletin yeni bir devlet olmayacağını , bu devletin Kıbrıs Cumhuriyeti'nin federasyona dönüşmüş bir devamı olacağını" söylemekte ve zaten bu antlaşmanın da "iki eşit devlet" arasında imzalanan bir antlaşma

olmayacağının altını çizmektedir. Sonuçta Papadopoulos'tan çok daha yumuşak bir görünüm sergilemesine rağmen Hristofyas'ın da soruna olan yaklaşımı aynıdır: Kıbrıs Cumhuriyeti'nden anlaşılması gereken Rumlarla iç içe geçmiş olan, bir "Rum devleti" olarak bilinen ve Türklerle iki devlet temelinde paylaşılmamış olan Kıbrıs'tır. Türkiye'nin AB yolunda ilerleme süreci içinde bu ölküye kesinlikle ulaşılacaktır! (*)

(*) Konuya meraklı olan okurlar, Kızılyürek, N.: Doğmamış Bir Devletin Tarihi, Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti, İletişim Yayınları, İstanbul 2005 ve Över, K.G.: Tassos Papadopoulos, Kıbrıs'ta Rumlar Vadisi, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2007 başlıklı çalışmalarda daha fazla bilgiye ulaşabilirler. (Prof. Dr. Turgut TURHAN Dođu Akdeniz Üniversitesi (KKTC) Hukuk Fakóltesi Öğretim Üyesi)

16 Aralık 2008